

Jødisk antizionisme

af pastor Kai Kjær-Hansen, Jerusalem

Det hører desværre ikke til sjældenhederne at se anti-semitiske, anti-zionistiske og anti-israelske slagord i mange lande. Den israelske presse er forståeligt nok den første på pletten til at referere sådanne slagord, enten de nu ser dagens lys i Rusland, Latinamerika eller på andre steder.

Også en del grupper i Vesteuropa har en klar antizionistisk holdning, omend man gør sig behjertede anstrengelser for at sondre mellem antizionisme og antisemitisme. Vist ikke altid med lige stor virkning!

I de områder, som blev besat af Israel i 1967, er der meget forståeligt også en klar antiisraelsk holdning. Uanset hvordan man end vender og drejer det, er israelerne en besættelsesmagt, når man ser tingene fra arabisk side. De små hverdagsoplevelser, som møder en, når man bor hernede, og når man både har kontakter til israelsk og arabiske side, fortæller noget om misforståelser, fjendskab, ja had. Yderst trist er det naturligvis at være vidne til noget sådant, men som fremmed i dette land kan man bare høre uden at gøre ret meget.

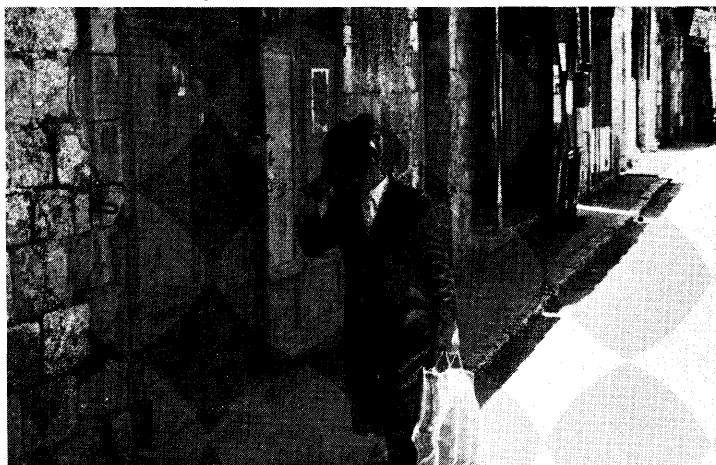
Spørgsmålet om zionisme eller ej er imidlertid ikke blot en kamp mellem jøder og arabere. Kampen føres også mellem jøde og jøde, hvilket måske er det, der kan undre mest, når man første gang konfronteres med det. Fra et

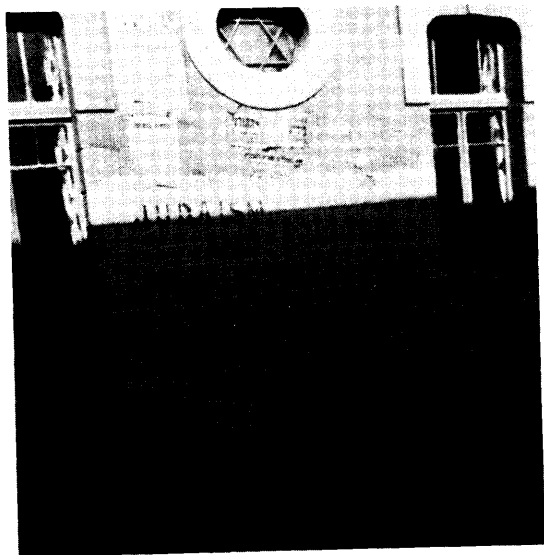
demokratisk synspunkt er det vel kun godt, at alle får lov til at udtrykke sin mening. Om ikke andet så viser det, at Israel i forhold til sine fleste naboer er kommet forholdsvis langt. Det viser samtidig, at det er umuligt at sætte alle jøder i én bås. Hvis man ikke vidste det før, véd man det efter nogle få samtaler, at jøder og jøder er mange ting. Og at der er mange meninger om én ting. Eller som man siger med et glimt i øjet hernede: Hvor der er tre israelere, er der fire meninger!

Jødisk antizionisme

Et ydersynspunkt blandt de mange synspunkter, der også findes i spørgsmålet om synet på den israelske stat, gives af den lille gruppe ultra-ortodokse jøder, som har samlet sig i menigheden *Natorei Karta*. Betegnelsen betyder: Byens vagtmænd. De bor overvejende i Mea She'arim kvarteret i Jerusalem, – det kvarter, som har sine egne love for, hvordan besøgende bør være påklædte, når de betræder de små gyder og går mellem de gamle huse. Miljøet som sådan

Natorei Karta bor overvejende i Mea She'arim.

*Jødedom og
zionisme
er dimentralt
modsatte.*

hensætter en til tidligere århundreders østeuropæiske ghettoer.

Tager man på tur i Mea She'arim med de mange synagoger og de forskellige retninger af den jødiske fromhedsretning *hasidisme*, vil man, dersom man har øjnene åbne, kunne se tydelige spor af den lille Natorei Karta-menigheds virksomhed. Skønt de kun udgør en statistisk set forsvindende del af alle hasidim, benytter de nogle kampmidler, som kan ses.

I hvert fald kunne jeg ikke lade være med at spærre øjnene vidt op, da jeg første gang så følgende slogan sprøjtemalet på et af kvarterets store synagoger: *Judaism and zionism are diametrically opposed* (Jødedom og zionisme er diametralt modsatte). På mit spørgsmål om, hvem der havde sprøjtemalet dette, blev der peget ned ad gaden og sagt: Menigheden fra Natorei Karta. Og endnu skarpere end udsagnet om, at jødedom og zionisme er dia-

metrale modsætninger, virker påmalingen oppe ved gadeskiltet. Her står der sort på hvidt: **NAZISRAEL!**

Var disse slogans påmalet f. eks. den københavnske Krystalgades synagoge, ville man sikkert meget rigtigt sætte det i forbindelse med en antisemitisme. På synagogen i Mea She'arim er det ikke udtryk for antisemitisme, men derimod for antizionisme.

Staten og Messias

Natorei Kartas sondring mellem på den ene side deres jødiske tro, deres jødedom, og på den anden side den israelske stat, altså zionismen, har naturligvis en teologisk eller religiøs begrundelse. I korthed lyder denne: Der kan ikke være tale om en jødisk stat, før Messias er kommet. Da Messias faktisk ikke er kommet, eksisterer den jødiske stat ikke mere. Den eksisterende israelske stat er således værre end nogen anden tænkelig statsform. Ja, man har faktisk ved

oprettelsen af den israelske stat forsinket Messias' komme. Efter Natorei Kartas forvisning skal den messianske stat ikke oprettes ved menneskelige anstrengelser, men ved et guddommeligt indgreb, nogle kendetegn, som ikke findes ved den nuværende stats oprettelse.

Det er ikke helt let at forestille sig, at disse fromme mænd, med de lange sorte kapper og ørekrøller, som man ellers møder med deres bønnebøger under armene vej til og fra deres synagoge, ily af nattens mørke har været ude med sprøjtemalingen. Skriften på væggen taler dog sit tydelige sprog herom.

Det samme gør deres øvrige handlinger. Ved valg til det israelske parlament, Knesset, går de således ikke til valgurnerne, men boycotter tværtimod valgene. De besøger ikke Grædemuren, og de benytter sig ikke af statens retssystem. De går ikke i krig for Israel, og de taler ikke hebraisk, men jiddisch. Nægtelsen af militærtjenesten og brugen af jiddisch i stedet for ivrit er dog ikke noget enestående for dem. Her får de – ganvist ud fra en anden begrundelse – følge af andre hasidiske grupper.

Gruppen omkring Natorei Karta udgør kun nogle få hundrede. Dog har de i New York nærbeslægtede frænder i den såkaldte Satmar-gruppe. Efter sigende udgør Satmar-gruppen i New York den største gruppe af denne bys hasidim. Netop på grund af Satmar-gruppens intolerante holdning også over for andre

hasidiske grupper er denne blevet beskrevet som en ghetto inden for hasidismen.

Denne antizionisme i den nuværende israelske stat virker naturligvis stærkt på en fremmed. Imidlertid var antizionismen i en hvilken som helst form, altså både den politisk og den religiøst begrundede, *ikke* fremmed for andre hasidiske grupper ved århundredeskiftet. Imidlertid reviderede f. eks. både Belzer- og Gurhasidismen deres antizionistiske holdning efter Den 2. Verdenskrigs rædsler mod det jødiske folk. Disse sidstnævnte grupper har således deres eget politiske parti Agudat Israel, og deltager herigennem i det politiske liv i dagens Israel.

Den religiøse zionisme

I spørgsmålet om forholdet mellem staten Israels oprettelse og Messias-tiden er der også blandt de ortodokse forskellig opfattelse. For mange ortodokse er oprettelse af en selv-

stændig jødisk stat det første glimt af messias-tidens realisation, forløsningens begyndelse, forløsningens morgengry. Den israelske overrabbiner Kook (død 1935) var en af hovedmændene bag denne opfattelse. Dog kan denne opfattelse ikke siges at have vundet over alle ortodokse. En del religiøse zionister vil se statens oprettelse som udtryk for en guddommelig nåde og mene, at den skyldes et guddommeligt mirakel uden samtidig at hævde, at det nødvendigvis er begyndelsen til den messianske forløsning.

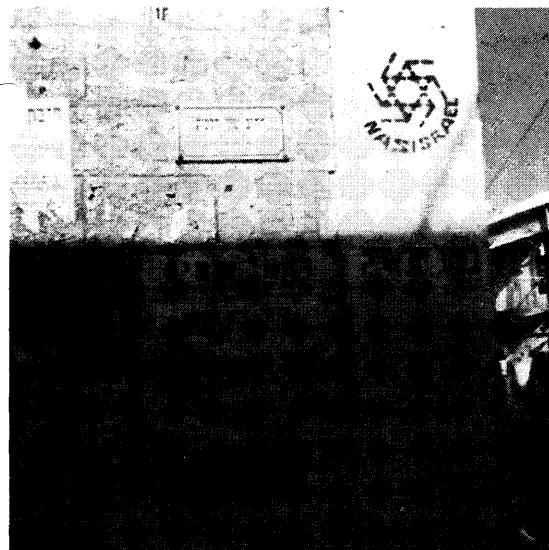
I denne forbindelse er det også en iagttagelse værd, at den oprindelige religiøse zionisme ved dette århundredes begyndelse ikke almindeligvis betragtede en jødisk stats oprettelse ud fra en teologi om, at dette skulle være forløsningens gry. Begrundelsen, som den gang var almindelig, var at eksilet eller diasporaen ikke længere gav mulighed for at leve fuldt i toraens ånd.

Netop i det sprængfarlige emne om Israels grænser har den jødiske forsker Zvi Yaron (jfr. *Immanuel* sommer 1974) i sin bog om Kooks filosofi påvist, at der ikke i Kooks skrifter er henvisninger til grænser, som der ikke kan diskuteres om. Yaron selv hævder, at det er umuligt fra et religiøst synspunkt at hævde, at grænser er sakrosankte. Kun hvis det kan medføre død, vil et kompromis angående grænser være forbudt ud fra et religiøst synspunkt. – Hertil kommer det moralske spørgsmål, hvad man vil gøre med, og hvordan man vil stille de omkring en million arabere, der lever i de områder, der blev besat i 1967.

Et helt andet synspunkt indtages af den militante Gush Emunim-gruppe, som ser det som sit store mål at få så mange nye israelske bebyggelser som muligt på de besatte områder i Samaria og Judæa.

Hvilke politiske løsninger der end findes, vil ingen kunne tilfredsstillende alle. Som det er antydnet, hænger dette bl. a. sammen med de forskellige syn på staten Israels eksistens og dens forhold til messias-tiden. Men underligt er det nu alligevel at tænke sig – hvis man skal stille tingene på spidsen – at den eneste løsning, som vil kunne tilfredsstillende den jødiske menighed Natorei Karta faktisk er staten Israels undergang.

Om det i givet fald vil give samme gruppe frihed til at udtrykke sig og leve sit eget liv, kan man måske så have sine tvivl om.

Davidstjernen er her forenet med hagekorset med under-skriften NAZISRAEL.